

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 668/2025-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľiek [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] zastúpených ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA SLIVKA & LEČKOVÁ, s.r.o., Turčianska 16, Bratislava, proti uzneseniam Okresného súdu Trenčín č. k. 18C/226/2009-2005 z 21. októbra 2024 a č. k. 18C/226/2009-2101 z 13. októbra 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Sťažovateľky sa dvomi samostatne podanými ústavnými sťažnosťami doručenými ústavnému súdu 2. januára 2025 (ústavná sťažnosť pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 7/2025) a 2. novembra 2025 (ústavná sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 2916/2025) domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením okresného súdu č. k. 18C/226/2009-2005 z 21. októbra 2024 a uznesením okresného súdu č. k. 18C/226/2009-2101 z 13. októbra 2025. Sťažovateľky navrhujú napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, priznať im primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom. Sťažnosti boli spojené na spoločné konanie uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 621/2025-20 z 13. novembra 2025.

2. Z obsahu ústavných sťažností a ich príloh vyplýva, že v spore vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 18C/226/2009 sa žalobkyňa domáhala, aby súd zrušil podielové spoluvlastníctvo jej

a sťažovateľiek ako žalovaných k viacerým nehnuteľnostiam (rodinnému domu s príslušenstvom i pozemku) špecifikovaným v žalobe a vyporiadal ho tak, že sporné nehnuteľnosti prikáže do jej výlučného vlastníctva a zaviazá ju vyplatiť sťažovateľkám náhradu za ich spoluvlastnícky podiel v sume 4 157,06 eur. Súbežne bolo na okresnom súde od roku 2016 vedené konanie sp. zn. 19C/71/2016 s identickými sporovými stranami, avšak v opačnom procesnom postavení, o zaplatenie 11 182 eur každej zo sťažovateľiek z dôvodu nadužívania ich podielov na sporných nehnuteľnostiach za obdobie od roku 2014 až do roku 2021, ktoré bolo skončené rozsudkom okresného súdu sp. zn. 19C/71/2016 z 20. marca 2023.

3. Okresný súd v rozsudku č. k. 18C/226/2009-1600 z 27. marca 2023 prvým výrokom zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k sporným nehnuteľnostiam, druhým výrokom žalobkyňu zaviazal každej zo sťažovateľiek zaplatiť na vyrovnanie spoluvlastníckeho podielu sumu 13 041 eur, tretím výrokom vzájomnú žalobu sťažovateľiek zamietol a štvrtým výrokom rozhodol o priznaní nároku na náhradu trov konania žalobkyni v rozsahu 100 %. Žalobkyňa bola majoritnou spoluvlastníčkou sporných nehnuteľností, vo vzťahu k rodinnému domu bol jej podiel 8/10 a každá zo sťažovateľiek vlastnila podiel vo veľkosti 1/10. V prípade pozemku výška spoluvlastníckeho podielu žalobkyne predstavovala 3/5 a každej zo žalovaných 1/5. V odôvodnení rozsudku okresný súd uviedol, že primárne posudzoval možnosť reálnej del'by sporných nehnuteľností a aj na základe znaleckého dokazovania dospel k záveru, že reálne rozdelenie nehnuteľností nie je vhodné. Pri posúdení druhého spôsobu vyporiadania spoluvlastníctva okresný súd vzhľadom na veľkosť spoluvlastníckych podielov, ako aj účelné využitie sporných nehnuteľností dospel k záveru o ich prikázaní do výlučného vlastníctva žalobkyne, skúmajúc pritom aj hľadisko solventnosti. V ďalšom dokazovaní sa okresný súd zameril na preukázanie výšky primeranej náhrady za spoluvlastnícke podiely sporových strán, ktoré predložili viaceré znalecké posudky. Rozhodnutie o náhrade trov konania okresný súd odôvodnil § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), pričom prihliadol na spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva navrhovaný žalobkyňou, ako aj na postoj sťažovateľiek k jeho zrušeniu a neustále zmeny navrhovaného spôsobu vyporiadania z ich strany, ako aj nepreukázanie ich základného skutkového tvrdenia o deliteľnosti sporných nehnuteľností. Sťažovateľky podali proti rozsudku okresného súdu odvolanie.

4. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 19Co/52/2023 z 30. apríla 2024 potvrdil ako vecne správny rozsudok okresného súdu, stotožniac sa s jeho skutkovými i právnymi závermi. Na jeho zdôraznenie poukázal na závery kontrolného znaleckého posudku, na základe ktorého uzavrel, že reálna del'ba sporných nehnuteľností nie je možná. Krajský súd považoval za správny aj záver okresného súdu o prikázaní sporných nehnuteľností žalobkyni, zohľadniac jej väčšinový podiel na sporných nehnuteľnostiach a účelnosť ich využitia. Následne poukázal na to, že na všeobecnej hodnote predmetných sporných nehnuteľností sa sporové strany zhodli, ďalej na správnosť dôvodov zamietnutia vzájomnej žaloby, pretože sťažovateľkami označená nebytová stavba nepredstavovala príslušenstvo sporných nehnuteľností a nebola predmetom tohto sporu, ako aj nespochybniteľnosť priznaných trov konania s prihliadnutím na aplikáciu zásady úspechu.

5. Uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 18C/226/2009-1876 z 31. júla 2024 bola žalobkyni priznaná náhrada trov konania vo výške 13 968,56 eur. Sťažovateľky proti uzneseniu z 31. júla 2024 podali sťažnosť a zároveň navrhli prerušiť konanie do právoplatného rozhodnutia dovolacieho súdu o ich dovolaní, ktoré smerovalo aj proti nároku žalobkyne na náhradu trov.

6. Napadnutým uznesením z 21. októbra 2024 sudca okresného súdu návrh sťažovateľiek na prerušenie konania zamietol (I. výrok) a uznesenie okresného súdu z 31. júla 2024 zmenil tak, že výšku náhrady trov konania žalobkyne v konaní pred okresným súdom a krajským súdom určil v sume 13 752,07 eur (II. výrok). Napadnuté uznesenie z 21. októbra 2024 nadobudlo právoplatnosť 12. novembra 2024. Dôvodom jeho zmeny v II. výroku bolo nepriznanie náhrady za trovy dôkazu vo výške 216,49 eur, ktoré mali predstavovať povinnosť žalobkyne zaplatiť túto sumu znaleckému ústavu, avšak skutočné zaplatenie tohto výdavku rozporované sťažovateľkami žalobkyňou nebolo preukázané.

7. Uznesením z 12. júna 2025 rozhodol okresný súd o výške trov dovolacieho konania tak, že zaviazal sťažovateľky zaplatiť žalobkyňi 663,77 eur. Sťažovateľky proti uzneseniu z 12. júna 2025 podali sťažnosť, ktorú okresný súd zamietol napadnutým uznesením z 13. októbra 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľiek

8. Sťažovateľky namietali, že k porušeniu nimi označených práv došlo tým, že:

a) Okresný súd mechanicky aplikoval ustanovenia vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“), pričom ignoroval požiadavky Civilného sporového poriadku a nesprávne určil tarifnú hodnotu pre výpočet odmeny advokáta, pretože § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. určuje, že za tarifnú hodnotu sa považuje cena veci alebo práva určená pri začatí poskytovania právnej služby. Pre okresný súd teda mala byť rozhodujúca cena veci určená najneskôr k 16. novembru 2009 (deň prevzatia právneho zastúpenia advokátom) a sama žalobkyňa určila hodnotu požadovaných podielov v žalobe na 4 157,06 eur pre každú z nich.

b) Okresný súd pochybil aj pri aplikácii § 10 ods. 5 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., pretože ignoroval požiadavku, že vo veciach zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva je tarifnou hodnotou „cena požadovaného podielu“, tzn. cena za podiely sťažovateľiek, ktoré požadovala žalobkyňa. Okresný súd nesprávne uzavrel, že pod týmto pojmom možno rozumieť cenu vlastného podielu žalobkyne, čo vedie k absurdným dôsledkom (napr. súd prikázal žalobkyňi do vlastníctva iba 1 % podiel na nehnuteľnostiach, avšak výpočet náhrady trov konania bol vykonaný z 99 % podielu na nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalobkyne) a uvedená aplikácia právneho predpisu popiera ich základné právo na súdnu ochranu.

c) Okresný súd neaplikoval dôsledne § 251 CSP, podľa ktorého sú trovy konania len preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky. Okresný súd neskúmal reálne vynaloženie výdavkov na právne zastúpenie a niektoré priznané odmeny nespĺňali atribúty trov konania, resp. boli nesprávne vyčíslené, napr. znalecký posudok vyhotovený pre dve samostatné konania, ktorého náklady v celom rozsahu boli zahrnuté do nákladov preskúmaného konania.

d) Okresný súd neprimerane aplikoval zásadu procesného úspechu v preskúmanom konaní, ktoré je považované vzhľadom na jeho predmet za *iudicium duplex*, pri ktorom nie je možné vychádzať z tejto zásady. Obe strany sporu by v tomto prípade mali odchádzať s rovnakou majetkovou hodnotou, s akou do sporu vstúpili. Súdny pri rozhodovaní o trovách konania nezohľadnili v priebehu celého konania šikanózne a obštrukčné správanie žalobkyne, ktorá spor vyvolala tým, že

navrhla sťažovateľkám neadekvátne protiplnenie za ich podiely. Sťažovateľky boli v konaní úspešné o výšku vyrovnania (ich čistý úspech predstavoval 36,24 %), keďže súd im priznal 13 041 eur, tzn. trojnásobok žalobkyňou pôvodne v žalobe ponúkaného vyrovnania za ich podiely.

e) Povinnosť zaplatiť náhradu trov konania vo výške 13 752,07 eur za prvostupňové a odvolacie konanie a 663,77 eur za dovolacie konanie predstavuje pre sťažovateľky, ktoré sú starobné dôchodkyne, povinnosť zaplatiť sumu, ktorá sa rádovo blíži k sume, ktorú dostali ako vyrovnanie za svoje spoluvlastnícke podiely (po 13 041 eur pre každú), preto im v dôsledku napadnutého uznesenia vznikla extrémna ujma, ktorej dôsledkom je *de facto* vyvlastnenie bez reálne priznanej protihodnoty. Namietané uznesenie okresného súdu bolo v rozpore s princípmi spravodlivosti, právnej istoty a viedlo preto aj k zásahu do práv sťažovateľiek.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd stabilne judikuje, že nezastupuje všeobecné súdy v procese interpretácie a aplikácie zákonov a podzákoných noriem. Jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti tohto procesu s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou o ľudských právach. Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že predmetom jeho vecného prieskumu môže byť rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Posúdenie skutkovej či právnej otázky všeobecným súdom by sa mohlo stať predmetom prípadnej kritiky zo strany ústavného súdu len v prípade, ak by závery, ktoré všeobecný súd vyvodil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01). Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov a konanie pred ním nie je rozhodovaním o ďalšom opravnom prostriedku. Jeho úlohou preto nie je usmerňovať vývoj judikatúry všeobecných súdov z hľadiska správnosti výkladu a uplatňovania zákonov (za podmienky rešpektovania jeho ústavnej konformity) alebo zjednocovať judikatúru všeobecných súdov (napr. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05).

10. Pri posudzovaní ústavných sťažností namietajúcich porušenie ústavou, resp. dohovorom zaručených práv rozhodnutím všeobecného súdu o trovách konania je ústavný súd zdržanlivý, vychádzajúc z toho, že otázka trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto k zrušeniu výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne (m. m. IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, IV. ÚS 583/2018). To však ale neznamená, že takýmito rozhodnutiami by nemohlo dôjsť k porušeniu práv sťažovateľov. Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu len vtedy, ak by bol v procese interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémneho rozporu s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prepíateho formalizmu), či celkom nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia.

11. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutých uznesení okresného súdu, ktoré sú rozhodnutiami o vyčíslení trov preskúmaného konania, avšak v jeho rôznych fázach. Ide teda o rozhodnutia vychádzajúce zo zhodného skutkového a právneho základu, ktorým je Civilný sporový poriadok a vyhláška č. 655/2004 Z. z., ktorá stanovuje kritériá na určenie výšky odmeny advokáta a ostatných hotových výdavkov. Rozdiel v uzneseniach o výške trov konania v jeho jednotlivých fázach (čo platí aj v prípade napadnutých uznesení) teda nie je v samotnom základe

výpočtu, ale v počte a druhu vykonaných úkonov právnej služby, ktoré sú špecifické pre daný stupeň konania. Tieto rozhodnutia by preto mali vychádzať v zásade z identického odôvodnenia, ktoré ústavný súd preskúmal v kontexte námietok predložených sťažovateľkami v ich ústavných sťažnostiach a ktoré sa v zásade zhoduje s argumentáciou predloženou v konaní pred okresným súdom.

12. K argumentácii sťažovateľiek, ktorou rozporovali nesprávnu aplikáciu § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., pretože hodnota sporu mala byť určená ku dňu začatia poskytovania právnej služby, okresný súd v napadnutých uzneseniach zhodne uviedol, že v čase začatia konania bola cena požadovaného podielu určená znaleckým posudkom, ktorého obsah obidve sťažovateľky v celom rozsahu namietali vo svojich vyjadreniach z 30. júla 2010 a 2. augusta 2010. Okresný súd z neho preto objektívne nemohol vychádzať, a keďže sťažovateľky neustále menili svoju argumentáciu týkajúcu sa spôsobu vyporiadania nehnuteľností (návrhy na reálne rozdelenie nehnuteľností, pozn.), súd napokon vychádzal z ceny nehnuteľností, ktorá bola ustálená až na základe znaleckého posudku z roku 2018, ktorý bol rozhodujúci aj pri rozhodovaní v merite veci. Vzhľadom na uvedené okolnosti sudca okresného súdu v napadnutých uzneseniach konštatoval, že procesný postup vyššieho súdneho úradníka pri určovaní výšky advokátskej tarify z ustálenej hodnoty nehnuteľností považoval za správny, aj keď táto hodnota bola ustálená až neskôr v priebehu konania.

13. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že aj cenu nehnuteľností je možné v kontexte prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany zaradiť ku skutkovým tvrdeniam, ktoré majú právo a zároveň povinnosť uvádzať strany sporu (§ 149 v spojení s § 151 ods. 1 CSP). Okresný súd v odôvodnení oboch napadnutých uznesení jasne ozrejml dôvody, pre ktoré bola hodnota veci ustálená až na základe znaleckého posudku v priebehu konania. Jeho odôvodnenie ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľné s prihliadnutím na špecifiká sporov o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva.

14. K argumentácii týkajúcej sa spôsobu určenia výšky odmeny advokáta okresný súd v napadnutých uzneseniach poukázal na § 10 ods. 5 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., ktorý používa pojem „cena požadovaného podielu“, pričom zároveň výslovne neupravuje, ktorý subjekt má podiel požadovať, preto je možné tarifnú hodnotu veci určiť pre žalobcu i žalovaného odlišne a také určenie sa môže odvíjať od rôznych základov. Okresný súd ďalej uviedol, že otázkou aplikácie uvedeného ustanovenia vyhlášky č. 655/2004 Z. z. sa zaoberal ústavný súd vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 420/2020 z 24. septembra 2020, v ktorom konštatoval nejednotnosť aplikačnej praxe pri interpretácii § 10 ods. 5 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., avšak právny záver, podľa ktorého základom pre výpočet náhrady trov právneho zastúpenia, a teda cenou požadovaného podielu je hodnota podielu žalobcov, nemožno hodnotiť ako svojvoľný alebo arbitrárny, pretože predstavuje jeden z možných a prípustných spôsobov interpretácie. Okresný súd sa v odôvodnení napadnutých uznesení odvolal aj na odbornú spisbu zastávajúcu identický právny názor a uzavrel, že postup vyššieho súdneho úradníka pri určení tarifnej hodnoty sporu podľa § 10 ods. 5 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. bol správny.

15. Z pohľadu ústavného súdu okresný súd poskytol podrobnú odpoveď na uvedenú argumentáciu sťažovateľiek a ním použitú interpretáciu § 10 ods. 5 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. nemožno považovať za nerešpektujúcu zmysel a účel tohto ustanovenia. Ústavný súd zdôrazňuje, že z ústavnoprávneho hľadiska odrážajúceho požiadavky základného práva na súdnu ochranu môžu

v určitých prípadoch popri sebe obstať aj dve rozhodnutia všeobecného súdu vyhodnocujúce parciálnu otázku v obdobných skutkových okolnostiach odlišne. Inými slovami, ľudskoprávna korektnosť rozhodnutia všeobecného súdu nemusí byť v každom prípade stotožnená výlučne s jediným do úvahy prichádzajúcim riešením. V tejto súvislosti odkazuje ústavný súd na recentnú judikatúru (IV. ÚS 399/2022), kde pripomína, že pri posudzovaní ústavnej udržateľnosti rozhodnutí súdov „nerieši kauzu“, posudzuje „len“ ústavnú udržateľnosť rozhodnutí a z tejto pozície nemusí dospieť k derogačnému záveru ani vtedy, ak by sám na úrovni podústavného práva dospel k inému rozhodnutiu než všeobecný súd.

16. K argumentácii o neprimeranej aplikácii zásady procesného úspechu v preskúvanom konaní, keď podľa sťažovateľiek v súlade s predmetom konania, ktorý má charakter *iudicium duplex*, nemali byť trovy konania priznané ani jednej zo sporových strán, okresný súd v napadnutých uzneseniach poukázal na irelevantnosť uvedenej námietky, pretože rozhodoval už len o konkrétnej výške náhrady trov konania. Ústavný súd sa s týmto odôvodnením plne stotožňuje, zdôrazňujúc dvojfázovosť rozhodovania o trovách konania podľa Civilného sporového poriadku, keď v štádiu rozhodovania o výške trov je právoplatne rozhodnuté v otázke nároku na ich náhradu.

17. K argumentácii týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia vo vzťahu k priznaniu odmeny za jednotlivé úkony právnej služby ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v zásade nepreskúmava správnosť výpočtu trov konania a výšky odmeny advokáta, ak nedosahuje intenzitu svojvôle, pretože ide o aplikáciu podzákonného právneho predpisu, ktorá prislúcha výlučne všeobecným súdom (napr. IV. ÚS 348/2011, II. ÚS 303/2017, IV. ÚS 679/2023).

18. O zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti ide, ak namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realita by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. Keďže ústavný súd k takému záveru dospel, odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľiek podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu